oorspronkelijken Griekschen tekst, maar van de kerkelijk goedgekeurde Latijnsche vertaling de »Vulgata" bediend had. Zelfs had de heer Laserre van den aartsbisschop van Parijs weten te verkrijgen, dat zijn arbeid door diens *imprimatur* (dat het gedrukt worde) werd voorzien. Daarbij had de naam van den heer Laserre onder de Roomschen een goeden klank; immers was hij de schrijver van de »Geschiedenis van Onze Lieve Vrouw van Lourdes". Aanvankelijk beleefde de vertaling der vier Evangeliën vijf en twintig oplagen; een nieuwe met schoone illustratien en in quarto formaat was ter perse; maar geheel onverwacht werd Laserre's jongste werk op den Index geplaatst, en de paus hechtte daaraan zijne goedkeuring.

Wij achten dit een treurig verschijnsel, waaruit opnieuw blijkt, dat Rome vrees heeft voor de verspreiding van Gods Woord. Volgens de getuigenis van Heresbach, een vriend van Erasmus, verklaarde in zijne dagen een monnik in zijne eenvoudigheid, »dat het Nieuwe Testament een boek vol distelen en onkruid is." En al nemen wij gaarne aan, dat geen Roomsch godgeleerde van dezen tijd die uitdrukking voor zijne rekening zal durven nemen, toch meenen wij, dat uit de jongste daad van den paus en van de congregatie van den Index blijkt, dat men van Roomsche zijde den Bijbel nog steeds als een boek vol distelen en onkruid houdt ... voor de eenvoudige leeken.

De Hervorming wijdt aan deze zaak een artikel onder den titel van: »De Evangeliën op den Index! En dat heeten Christenen!" Dit blad schijnt echter niet in te zien, hoezeer zij het zwaard, tegen Rome gewet, eigenlijk tegen zichzelf keert, immers is wel van algemeene bekendheid, dat in de gezinnen van de zich noemende »modernen" het lezen van Gods Woord wordt nagelaten. Voor de Zondagsscholen van den Protestantenbond wordt »leerstof" verzameld, doch niet zulk eene, welke er toe kan leiden om de kinderen met den Bijbel bekend te maken. Doch dit daargelaten; in de gezinnen der modernen leest men den Bijbel niet, dit feit is *niet* te loochenen. En wie kan men dan eerder Christenen heeten, zij, die Gods Woord niet mogen lezen omdat hun kerkelijke overheid tot hen zegt: »Gods Woord is voor u te duister. Wij zullen u er zooveel van mededeelen, als wij noodig oordeelen"; of wel zij, die door niets verhinderd worden, om dat Woord te onderzoeken, en het *niet* doen, omdat het, volgens hen, vol is van kunstig verdichte fabelen?

Ons dunkt dat *De Hervorming* haren geestverwanten door dit artikel te kennen geeft, dat zij nog minder dan de Roomschen »Christenen" kunnen genoemd worden.

Duitschland. Luther op het tooneel. Niet te ontkennen is het, dat het stempel, hetwelk de Luthersche kerken ontvingen, ook in haar bloeitijd, verschilt van de type, welke de Gereformeerde kerken vertoonen. In de Luthersche kerken staat meer de *blijdschap*, in de Gereformeerde de *ernst*, welke den Christen betaamt, op den voorgrond. Gemakkelijk is hieruit te verklaren, hoe in tijden, waarin het geloofsleven kwijnt en de leer, die naar de godzaligheid leidt, haast niet meer gepredikt wordt, de Luthersche kerken steeds verder moeten afwijken.

Dit blijkt duidelijk in deze dagen.

De Luthersche leer, hoe een zondaar rechtvaardig wordt voor God, is schier overal vergeten, en toch droomt men er van, dat het gelukken zal, den Lutherschen geest weder in het Duitsche volk te doen ontwaken. Nu zouden wij, Gereformeerden, zeggen, dat men hiertoe behoorde te gaan arbeiden om het Woord overal te doen prediken en vooral het stuk van de rechtvaardiging door het geloof alleen den volke voor te stellen.

Doch, helaas, men wendt zich tot gebroken bakken, die geen water houden

Of is het houden van tooneelvoorstellingen, waarin datgene, wat Luther voor de Duitsche kerk geweest is, op de planken wordt voorgesteld, niet als zoodanig te noemen?

Een zeker dichter, met name Trümpelmann, schreef een tooneelstuk onder den titel van »Luther en zijn tijd", en dit wordt in deze dagen overal opgevoerd. Men is zeker jaloersch geworden op de lauweren, die van de zijde der wereld aan de Oberammergauers werden toegeworpen, omdat de Roomsche inwoners van dat dorp elke tien jaren tooneelvoorstellingen geven, waarbij het lijden en sterven van den Heere Jezus wordt voorgesteld. Deze gruwel lokt toeschouwers uit alle deelen der wereld naar die plaats. En zoo geschiedt het tegenwoordig ook, dat in het stedeke Torgau herhaaldelijk het tooneelstuk »Luther en zijn tijd" wordt opgevoerd.

Het hoofdorgaan van de Lutherschen, de *Allg. Evang. Luth. Kirchenz.*, noemt de gedachte zoo schoon, om de eerste opvoering te doen plaats hebben op den Zondag, waarop het feest der Reformatie gevierd werd; en het blad prees het ook, dat men door extra treinen lieden van elders in de gelegenheid gesteld had, de voorstelling bij te wonen. »Het gevolg was, dat den 6den November het stedeke Targau een groote menigte vreemdelingen bevatte van hetzelfde slag als dat, hetwelk in 1880 in Oberammergau vergaderde. Nieuwsgierigheid, zucht naar genot, de prikkel van nu eens iets nieuws te kunnen zien, had de groote menigte bewogen de reis naar Torgau te ondernemen, en dat stedeke, dat zoo trouw is aan de Reformatie, was met haar helder verlichte winkels op den hervormingszondag tot een drukke markt geworden."

Zoo ongeveer laat het Luthersche orgaan zich hooren over eene opvoering, waardoor het vierde gebod ganschelijk werd overtreden onder voorwendsel van eene opvoering bij te wonen, waarbij eens recht duidelijk zou worden, wat Duitschland aan Luther te danken heeft. De hoofdrol werd vervuld door een koninklijk Saksisch hofacteur, doch de opmerking werd gemaakt, dat hij meer het beeld van een Faust dan van een Luther te zien gaf.

Wij zullen ons niet begeven in eene beoordeeling van het stuk, maar alleen onze smart te kennen geven, dat Luther, de geloofsheld, met zijnen God worstelend in zijn studeercel, op de planken is gebracht. 66 inwoners van Torgau leenden er zich toe om den tooneelspeler ter zijde te staan.

Aan het einde werden de comedianten door de toehoorders op stormachtige wijze toegejuicht. Hij, die Luther had voorgesteld, werd zelfs teruggeroepen en nam buigend het applaus aan

De opbrengst van de uitvoering is bestemd om een fonds te vormen tot oprichting van een standbeeld voor Luther in Torgau.

Wij weten niet wat meer te bejammeren is, het feit der opvoering of de onaandoenlijkheid van de mannen, die in de Lutherische kerk van Duitschland den toon aangeven ten opzichte van deze treurige dingen. Wel leest men in de organen der Luthersche kerk aanmerkingen omtrent de wijze van opvoering of de uitdrukkingen, welke de dichter zich heeft verloofd, of aangaande dingen, welke in het stuk niet tot hun recht gekomen zijn; doch men vindt nergens ook maar één woord, dat naar afkeuring zweemt, over het feit, dat men zulke heilige zaak als de werking van 's Heeren Geest in Luther, waardoor hij den stoot mocht geven tot de Reformatie der kerk, op het tooneel heeft gebracht. Het schijnt ook wel een punt van overweging uit te maken, of een Christen al dan niet de comedie mag bezoeken; het blijkt, dat men die vraag toestemmend beantwoordt.

Tot onze verbazing hebben wij ook in de *Reformirte Kirchenzeitung* geen woord gezien tot afkeuring van het goddeloos drijven van zoovelen.

Zou er dan niemand in Duitschland zijn, die zich aan deze dingen ergert en het Duitsche volk wijst op zijn afdoling op de paden van ongeloof en wereldzin, niemand, die den moed bezit om dit uit te spreken? Waar gaat men heen?

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Recht aangenaam werd ik kortgeleden verrast door een heer, die uit W. in de provincie Zeeland kwam. Die heer bracht namelijk een schrijfboek mee, waarin, keurig geschreven, de berijmingen stonden van eenige verhalen, die voor een paar jaren in *De Heraut* te lezen waren.

Verscheiden lezers kunnen zich die verhalen nog wel herinneren. Toch zullen ze, hoop ik, met genoegen de berijming die als een proefje hier volgt, lezen. Mij dunkt, de jonge vriend, een landbouwer, die het vervaardigde, heeft er slag van. Zijn naam begint met een A. Maar als hij voortgaat de gave, die de Heere hem schonk, te ontwikkelen, kan hij het gewis in de dichtkunst nog wel verder dan A brengen. Tot bewijs volgt hier het versje dat heet:

De kar vol vorsten.

De grijze vorst van 't Duitsche rijk
Hield laatst een jachtpartij,
Niet verre van Hubertusstock;
Men bleef 't kasteel nabij.
En in 't gezelschap van den vorst
Bevonden, onder meer,
De Mecklenburger hertog zich
En ook der Saksen heer.
Zij droegen allen één costuum,
Eenzelfde jagerskleed;
Geen enkel kruis of ordelint
Dat hen herkennen deed.
Reeds naakte 't eind der jachtpartij
In 't bosch- en wildrijk oord.
Zoo meenge ree lag neêrgeveld.
Zoo menig hert doorboord.
Maar eer nog 't aangegeven uur
Voor 't eind kwam aangesneld,
Gevoelde Duitschlands grijze vorst
Zich lichtlijk ongesteld.
En 't hem verzellend vorstenpaar
Ried d'ouden keizer aan
Om dra, en — wijl 't niet anders kon —
Te voet naar 't slot te gaan.

Dus werd gedaan; de kortste weg
Was 't aangewezen pad.
Maar spoedig bleek het, dat de vorst
Te luttel kracht bezat.
Te lang viel dra die kortste weg
Niet verder kon hij meer.
»Wat nu?" dus vroeg m'elkander af
En zette een poos zich neêr.
Juist reed een landman met zijn kar,
Een stevig paard er voor,
Terwijl hij blij een deuntje floot,
Het groen geboomte door.
Men klampte 't boertjen aanstonds aan
En meldde hem 't geval
En eer een tel of tien verliep —
Geklonken was het al.
En was voor 't vorstlijk klaverblad
Het voertuig al wat min,
Men deed slechts naar de omstandigheên
En steeg maar spoedig in.
Dus trok het forsche boerenpaard
Het viertal langzaam voort,
Den rijweg langs en naar 't kasteel,
Door niemendal gestoord.

Nu moet gij weten, dat den boer,
Toen men de kar beklom,
Als loon een gift werd aangeboôn,
Een vorstelijke som.
Maar wat men bood en hoe men drong,
De goede, brave man
Wees alles stellig van de hand.
Hij wou geen cent er van.
Doch wat hij uiterst gaarne wou:
Het was, dat hij vernam,
Aan wie hij, zoo ter goeder uur,
Zijn dienst bewijzen kwam.
En na een lange aarzeling
Greep onze landman moed;
Zag die hem 't dichtst was vlak in 't oog
En zeide kort en goed:
»'k Weet altoos graag wie mij verzelt,
Wie zijt gij wel, mijnheer?"
»'t Is 't Mecklenburger hertogdom,
Dat ik als vorst regeer."
Dus klonk 't weerom; en onze boer,
Hij schudde lachend 't hoofd,
Bewijs genoeg, dat van dit woord
Geen jota werd geloofd.
»Ei zoo, dat dacht ik waarlijk niet,"
Was alles wat hij zei,
En vraagde daarop nummer twee:
»En, heerschap, wie zijt gij?"
En deze, over 's landmans vraag,
Bijzonder in zijn schik,
Zei: »Koning van der Saksen land,
Mijn goede vriend, ben ik."
»Nog mooier," pruttelde onze boer,
»Dan zal die oude heer
Wis ook van hoogen adel zijn,
Een man van naam en eer!"
»'k Ben keizer van het Duitsche rijk",
Liet zich de grijsaard uit.
»Nu, nu, dat is wel grappig toch",
Hernam de landman luid,
»Zulk schoon gezelschap in mijn kar,
Dat had ik nooit gedacht. —
Maar, allen hadt gij nu een beurt,
De mijne is 't, die nog wacht:
Ik, hoort gij, ben der Turken heer,
Als Sultan heb 'k gezag!
En foppen — kan ik even knap,
Als één van u vermag."

Nu barstte 't drietal vorsten saâm
In schaterlachen los,
En 't boertje — maakte grooten haast
En lei de zweep op 't ros.
Klaarblijklijk was hij wat ontstemd,
Wijl hij vermeenen bleef,
Dat men, in zijn onnoozelheid,
Den spot maar met hem dreef. —
Weldra vertoonde zich voor 't oog
't Kasteel Hubertusstock,
Maar hoe de vriend verwonderd keek
En aan zijn ringbaard trok,
Toen 't hoog gezelschap hem verzocht,
Dat hij op 't slotplein reed!
En nog al vreemder als hij zag,
Wat ook de wacht daar deed;
Hoe zij, 't geweer gepresenteerd,
Zoo ijlings buitenschoot!
Hoe aanstonds een bediendenschaar
Den heeren bijstand bood!
En hoe; om nu maar kort te gaan,
Zoo duidlijk werd en klaar,
Dat, wat het drietal had gezegd,
Niets was dan zuiver waar!

En 't hoog gezelschap sprak geen woord,
Maar zag hem nog eens aan;
Trad binnen toen, en onze vriend —
Liet men op 't slotplein staan.
En, wat ge wel begrijpen kunt,
Dwaas stond de man er bij.
En wat hij dacht, ik weet het niet,
Maar 'k denk toch, hij was blij
Toen hij van 't slot weer huiswaarts reed,
Reeds lang aldaar verbeid;
Besloten voortaan 't hoofd te biën
Aan zijn nieuwsgierigheid.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.*)

Hasselt, 8 Februari 1888.

Aan de redactie van *De Heraut*.

Mijnheer de redacteur!

Mag ik u beleefd verzoeken, onderstaande in uw veel gelezen blad op te nemen?

In *De Standaard* van Maandag den 30sten Januari j.l. staat onder kerknieuws het volgende bericht uit Hasselt:

Te Hasselt heeft de reformatie ook een aanvang genomen. Woensdag sprak daar Ds. Boonstra van Zwolle voor een talrijk gehoor. Binnen een veertien dagen zouden maatregelen genomen worden om een doleerende kerk te stichten. Reeds is door vier leden der Ned. Herv. gemeente bij den kerkeraad een verzoek ingediend om terug te keeren tot de oude Dordsche kerkenorde.

Dit bericht is ten deele waar, ten deele onwaar en naar het mij voorkomt overgenomen uit de *Provinciale Overijselsche Zwolsche Courant*, en daarin geplaatst door iemand, die niet op de hoogte der zaak is; waarom het dan ook noodzakelijk eenige toelichting vereischt; te meer, daar juist het onware van dit bericht aan iemand reeds aanleiding heeft gegeven, daarover te schrijven in *De Kerkbode* van de Ned. Geref. kerken in Overijsel en Drente van den 4den Februari j.l., doch waarop ik dien geachten schrijver in het eerstvolgende nummer van *De Kerkbode* nader hoop in te lichten.

Thans meende ik alleen het *onware* van dit bericht openbaar te moeten maken, namelijk *dat binnen een veertien dagen maatregelen zouden genomen worden om een doleerende kerk te stichten.* Dit is geheel uit de lucht gegrepen; wel is door Ds. Boonstra, die alhier de eerste reformatiepreek heeft gehouden, afgekondigd, dat over veertien dagen een andere spreker zou voorgaan, doch van een doleerende kerk te stichten was hoegenaamd geen sprake.

Het doel van de vrienden te Hasselt is *voorecrst* om sprekers van elders te verzoeken en te laten optreden, teneinde het volk op de hoogte te brengen omtrent den zondigen toestand der kerk onder een synodale hiërarchie, welke tegen Gods Woord indruischt en de daaruit voortvloeiende reformatie in onze dagen.

Moge de Koning der kerke die pogingen zegenen, opdat ook de kerk van Hasselt weer onder zijn Koningschap gebracht worde!

U bij voorbaat mijn dank betuigende voor de gevraagde plaatsruimte, teeken ik mij, hoogachtend,

UEd. dw. dienaar,
H. GALENKAMP Kz.

[Ook wij vatten niet, hoe men *een gemeente stichten* kan uit Christenen, die reeds een gemeente zijn. Een gemeente *sticht* ik onder Heidenen of Joden. Anders is dit niet denkbaar. RED.]

Gereformeerde Gezindheid.

Doleerende Kerken.

DRIETAL: Sneek, W. van den Bergh te Voorthuizen, G. van Goor te Bunschoten en G. H. van Kasteel te Kollum.

BEROEPEN: Nijkerk op de Veluwe, A. Middelkoop te Gerkesklooster. — Charlois, M. Muller Jr. te Amsterdam. — Sneek, G. van Goor te Bunschoten.

AANGENOMEN: Zeist, L. Adriaanse, cand aan de Vrije Universiteit.

Synodale Genootschapskerk.

DRIETAL: Weesp, S. Dijkstra te Hilversum. — J. Post te Charlois en J. Wieten te Aalsmeer.

TOEZEGGING VAN BEROEP: Kolmschate (cl. Deventer), A. E. L. W. Rüner te Beurmalsen — Woerden, J. Bolkestein te Ter Aar. — Twijnel, E. Germs te Niehove — Rorendaal (cl. Breda), L. Slomstraker te Kedichem.

BEROEPEN: Dantumawoude, W. H. Stegenga te Augustinusga. — Ferwerd, J. Eringa te Gaast. — Weesp, J. Post te Charlois c. a. — Diemen c. a., E. Weidner te Wilsum. — Nijehaske, J. Doorenbos te Oosterbierum. — Vlissingen, J. ten Bosch te Oegstgeest. — Utrecht, J. Quast Hzn. te Nijbroek. — Sommelsdijk, P. Bongers te Aniele en Tienhoven. — Deutichem, L. F. Westerbeek van Eerten te Meerkerk — Elbergen, W. van den Bijtel te Pernis (cl. Rotterdam). — Harmelen, H. J. L. Poort te Hendrik-Ido-Ambacht. — Goudswaard (Korendijk), N. P. Fockens te Schelluinen — Helder, J. L. Bommezijn te Geertruidenberg. — Dreischor (cl. Zierikzee), H. G. Oudegeest te Engelen c. a. (cl. 's-Hertogenbosch).

AANGENOMEN: Gent, D. Wustenhoff te Monnikendam. — Holwerd H. Jansonius te Westerwijtwerd. — Wieringerwaard, A. Ferier, pred. der Evang. Luth. Gem. te Stadskanaal.

BEDANKT: Schoonhoven en Haastrecht, E. A. Laton der te Oosterwolde (bij Elburg). — Gasselternijveen, D. Zoete te Engwierum. — Niega c. a., J. Eringa te Gaast. — Wagenningen, N. Warmolts te Sesbierum. — Hollandscheveld (cl. Meppel), P. Kerper te De Meern (bij Utrecht). — Dursen (cl. Heusden), C. J. L. Roijsch van Duchteren te Nieuw-Vennep (cl. Haarlem). — Krälingen, J. C. Monttijn te Schiedam. — Thesinge, J. Faber te Haarlem.

Ter aanvulling der onlangs gedane opgaaf van Ned. Gereformeerde kerken, diene, dat daarbij nog gevoegd moeten worden de kerken van *Benschop* en *Ter Aar*.

Advertentiën.

Voor de vele bewijzen van belangstelling ontvangen bij de geboorte van onze GEERTRUIDA, betuigen ondergeteekenden hunnen hartelijken dank.

H. W. VAN LOON.
J. VAN LOON—MUNNIK.

Amsterdam, 29 Febr. 1888. (86)

Christelijke school te Kootwijkerbroek.

Voor de Christelijke school te Kootwijkerbroek werd tot heden ontvangen, bij:

Dr. A. KUYPER: van N. N. te A. *f* 10, L. v. Z. te B *f* 8, uit R. *f* 1, N. N. te R *f* 1, A. Adr. te H. *f* 2.50, J. F. te H. *f* 2.50, J. D. H. te C. *f* 5, N. N. te W. *f* 10, H. P. te A. *f* 10, C. G. E. te 's-H. *f* 12.37½, W. G. M. te W. *f* 4, W. G. M. te W. *f* 2, H. Z. te R. *f* 2, C. B. te W. *f* 2, J. A. E. te F. *f* 1, D. B. te N. *f* 1, en F. L. R. te A. *f* 10; samen *f* 94.37½.

Ds H. W. VAN LOON: van S. *f* 2, H. *f* 10, in »Frascati" *f* 10, A. E. H. *f* 1, X. *f* 1, G. M. Z. *f* 1, G. v. d. H. te 's-H. *f* 3, T. M *f* 2.50, in »Constantia" *f* 2.50, Ds. v. K. te K *f* 5, d. V. O. te M. *f* 2.10, mej. B. *f* 5, B *f* 2.50, X. *f* 1.23, een timmermansbediende *f* 3.20, en Ad. *f* 0.49; samen *f* 52.52½.

Ds. B. VAN SCHELVEN: van A. Z. *f* 10, mej. K. *f* 1, mej. W. *f* 5, een catechisant *f* 2.50, wed. R. R. *f* 2.50, twee kinderen van wed. N. N. *f* 2, lidm. cat *f* 2, B v. W. te S *f* 1, mej. A. *f* 2, M. *f* 3, R. A. *f* 2, en C. *f* 1; samen *f* 34.

Dr. W. VAN DEN BERGH (later te verantwoorden).

J. BECHTOLD: van de dames T. *f* 1, N. N. *f* 10, twee kinderen, uit den spaarpot *f* 0.65, mej. A. W. *f* 25, de wed. K *f* 1, M. v. d. I. *f* 5, mej. M. *f* 1, schipper B. *f* 1, een onbekende *f* 1, P. M. *f* 1, een ambachtsman *f* 0.25, mevr. J. L. *f* 1, eenige vriendinnen *f* 3; samen *f* 50.90.

S. J. SEEFAT: aan diverse collecten *f* 19.85, aan giften, van een dienstbode *f* 1, door Ds. N. A. de Gaay Fortman van mej. H. L. *f* 9.18, F. *f* 1, uit de catechisatiebus *f* 2.50, en voor de school te K. *f* 0.25; samen *f* 33.78.

G. H. A. GROSHEIDE: van J. J. K. S. *f* 2.50, P. N. de V. *f* 5, P. S. *f* 0.50, en X. *f* 10; samen *f* 18.

De redactie van *DE HOOP*: (reeds verantwoord) *f* 125.

J. YSEBRAND: van J. *f* 1, N. N. *f* 3, en J. G. *f* 2.50; samen *f* 6.50

De commissie, met dank aan den Heere bovenstaande giften vermeldende, beveelt zich voor meerdere gaven dringend aan. De zaak, waarvoor zij ondersteuning vraagt, is van het grootste gewicht; dat dan niemand, die de noodzakelijkheid van het Christelijk onderwijs erkent, achterblijve, maar met blijmoedigheid zijne gaven schenke, opdat ook spoedig te Kootwijkerbroek een school verrijze, waar de kinderen gewezen worden op den eenigen Naam, gegeven tot zaligheid!

Namens de commissie:
J. YSEBRAND, *penningmeester*.
Kerkstraat, 145.

Amsterdam, 1 Maart 1888.

Pas verschenen:

Radicalen en Socialisten.

Losse beschouwingen op den vooravond van eene nieuwe phase in ons Staatsleven,

door JACULATOR.

Al om verkrijgbaar. Prijs *f* 0.50.

W. CREMER, *'s-Gravenhage*.

Het Godslam geslacht.

Dertig Lijdenspreeken door Ds. A. v. VEELO, gebonden à *f* 3.60, ingen. à *f* 3. Verkrijgbaar bij J. VISSERS, te Klundert. (81)

MAR. BREEBAART,

Firma SCHOLS en POS,
Damrak No. 23, Amsterdam.

SPECIALITEIT in

Huis-, School-, Zal- en Kerk-orgels.

Hoofdagent der beroemde

Amerikaansche Orgels

van

SMITH en WORCESTER.

Catalogi franco op aanvrage.

Heden verscheen:

OLIE EN WIJN IN DE WONDEN.

Beschouwingen over het Diakonaat,

DOOR

H. HOEKSTRA, N. A. DE GAAY FORTMAN en Dr. W. VAN DEN BERGH.

Prijs *f* 0.75.

Harderwijk. A. BERENDS.

Vrije Universiteit.

De beslissing, die eerstdaags vallen zal, betreffende de wijze, waarop in de eerstvolgende jaren ons volk in zijn parlement zal vertegenwoordigd zijn, is een hoogst gewichtige. Mocht de Heere in zijn groote goedertierenheid nog eens een verandering ten goede believen te schenken, zoo zal de invloed op elk gebied daarvan niet uitblijven. Daarom moeten de geloovigen derer dagen Hem gansch bijzonder aanloopen als een watersroom, opdat Hij zich nog ontferme over ons land en volk en weer bekwame en godvreezende mannen verwekke, die onzen Vorst tot goede raadslieden mogen zijn en die de belangen van ons volk in de raadzalen des lands bepleiten, overeenkomstig de uitspraak van Gods getuigenis. Maar om dergelijke mannen te vormen, moet er ook een *kweekschool* zijn. Hier geldt *ook* het apostolisch woord: »Hoe zullen zij hooren, zonder die hun predikt?" Hoe zullen onze aanstaande staatslieden en volksvertegenwoordigers goed onderwezen zijn in de Christelijk-historische beginselen, wanneer zij geen *onderwijzers* hebben, die ze hun leeren? Hoe zullen ze van de heerschende dwaalbegrippen, die thans luide van de daken worden verkondigd, verlost worden, wanneer geen stemmen vernomen worden, die hun de bijbelsche begrippen daartegenover kunnen leeren verstaan? Wij weten, de Heere zelf en zijn Geest is die eenige leermeester. Doch de Heere werkt door middelen en gebruikt menschen, om in deze bedeeling anderen te onderwijzen in zijne wegen. In zijne goedertierenheid hood Hij ons in de Vrije Universiteit een bolwerk tegenover den geest dezer wereld, welke afgoderij is, omdat hij gebroken heeft met het Souverein gezag van den Christus Gods, wien de Vader *alle macht* heeft gegeven in hemel en op aarde, en de einden der aarde tot eene bezitting. Ons Christenvolk alzoo, ijverende voor eene volksvertegenwoordiging, die zich gebonden gevoelt aan Gods Woord, make zich ook als één man op, om de Vrije Universiteit, de kweekschool van zulke vertegenwoordigers, te steunen en voor haar bloei te bidden en te waken!

W. HOVY.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

Werken van Dr. A. KUYPER.

Uit het Woord: Tweede Serie. Deel I. *Dat de genade particulier is.* Deel II. *De leer der verbonden.* Deel III. *De practijk der Godzaligheid.* Prijs per deel in stempelband *f* 3.90; ingenaaid *f* 3.40.

Honig uit den Rotssteen. Deel II. Prijs in stempelband *f* 3.40; ingenaaid *f* 2.90

De Drie Formulieren van Eenigheid, voor kerkelijk gebruik uitgegeven, door **Dr. A. KUYPER**, Vijfde vijfduizend. Benevens het *Kort begrip der Christelijke religie.* Uitgegeven door de predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. Prijs in carton met linnen rug *f* 0.40; 25 Ex. *f* 9.50; 50 Ex. *f* 18.

Ons Program. Tweede druk. Prijs in stempelband *f* 4.50; ingenaaid *f* 3.60. Nog enkele Ex. eerste druk voorhanden à *f* 20.

Tractaat van de Reformatie der Kerken, aan de zonen der Reformatie hier te lande op Luthers vierde eeuwfeest aangeboden. Prijs *f* 2.50.

Tweeërlei Vaderland. Ter inleiding van de Zevende Jaarvergadering der Vrije Universiteit. Prijs *f* 0.50.

Sion door recht verlost. Tijdrede. Prijs *f* 0.50.

De Twaalf Patriarchen Prijs in stempelband *f* 1; ingenaaid *f* 0.75.

De Vleeschwording des Woords. Prijs in stempelband *f* 2.40; ingenaaid *f* 1.90

Dienstneming voor Oost-Indië.

Nederlanders ontvangen bij het aangaan van eene militaire dienstverbintenis van ZES jaar een handgeld van

Drie Honderd Gulden.

Aanbrengpremie TIEN GULDEN.

MILICIENS in werkelijken dienst of met groot verlof kunnen voor den tijd van TWEE jaar gedetacheerd worden naar OOST-INDIË; premie

Twee Honderd Gulden,

Aanbrengpremie TIEN GULDEN,

bijaldien de Milicien met groot verlof afwezig was van zijn korps.

Het Departement van Koloniën en alle Burgemeesters geven GRATIS inlichtingen.

GEDRUKT TER KON. NEDERL. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.